

mlc. 10.9.2015 PO

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Oulu
01.04.2015
Dnro POPELY 691/3560-2009

LOPPURAPORTTI

Diaarinumero 691/3560-2009

Siikalatvan kunnan jätevesien käsittelyn järjestäminen vaihe I

Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy

23.3.2015
Laati Pertti Häikiö

SISÄLLYSLUETTELO

Siikalatvan kunnan jätevesien käsittelyn järjestäminen vaihe I.....	1
<i>1. Hankkeen tausta ja tarve.....</i>	<i>3</i>
<i>2. Yleisten kriteerien täytyminen.....</i>	<i>3</i>
<i>3. Hankealueen kuvaus.....</i>	<i>4</i>
<i>4. Hankkeen tavoitteet.....</i>	<i>4</i>
<i>5. Toteutuneet toimenpiteet.....</i>	<i>5</i>
<i>6. Tiedotus.....</i>	<i>6</i>
<i>7. Kohderyhmä.....</i>	<i>6</i>
<i>8. Hankkeen vastuu- ja yhteistyötahot.....</i>	<i>6</i>
<i>9. Hankkeen tulokset.....</i>	<i>6</i>
<i>10. Kirjanpito.....</i>	<i>7</i>
<i>11. Hankkeen aikataulu.....</i>	<i>7</i>
<i>12. Hankkeen kustannukset</i>	<i>8</i>
<i>12.1 Hankkeen toteutuneet kustannukset, maksatushakemusten mukaisesti.....</i>	<i>8</i>
12.2 Hankkeen yhteenveto.....	8

1. Hankkeen tausta ja tarve

Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy aloitti viemäröinnin suunnittelun vuonna 2008, jolloin yhtiö laati viemäröinnin yleissuunnitelman. Siikalatvan kunnalla/yhtiöllä ja kylien asukkailla ei ollut mahdollisuutta toteuttaa hanketta pelkästään omalla kustannuksellaan. Kuitenkin hanke oli välttämätön Lamujoen vesistön tilan ennallaan säilyttämiseksi ja alueen kylien virkistyskäytön sekä vetovoimaisuuden lisäämiseksi.

Hankealue ei ollut kaava-alueita, joten viemäröinti ei ollut vesihuoltolain mukaista velvoitteellista toimintaa, vaan täysin vapaaehtoista vesihuollon kehittämistä. Hanke tuki vuoden 2004 alusta voimaan astunutta haja-asutuksen jätevesien käsittelyä koskevaa asetusta (542/2003), jonka mukaan suurimman osan alueen asukkaista on parannettava jätevesien käsittelyn tasoa 10 vuoden aikana asetuksen voimaantulosta. Asetuksessa ei ollut kuitenkaan määrätty, millä keinoin tasoa pitää parantaa. Käytännössä asetus tarkoitti sitä, että 10 vuoden aikana alueen jätevesien käsittelyä ei saada kokonaisuudessaan riittävälle tasolle ilman keskitetyn jätevesien käsittelyn järjestämistä. Asetusta on jo kahteen otteeseen muutettu, asetusmuutokset ovat saaneet kylien asukkaat epäröimään liittymistä yleiseen viemäriin.

Hanke tukeutui olennaisesti jo olemassa olevan siirtoviemäriin käytön tehostamiselle. Siirtoviemärihanke oli hyvin mittava, rakennettiin yht. 125 km siirtoviemäriä. Siirtoviemäri sijaitsee hankkeen alueella jokivarressa. Hankkeen alueella toimii useita eri alan yrityksiä mm. sairaanhoito- ja puutarhayritys jne. Alueella on useita maatiloja, joiden vesihuollon kehittämistä hanke palveli. Hankkeen myötä etenkin maatilojen ja yritysten toimintaedellytykset paranevat. Hanke tukee myös Siikalatvan kyläsuunnitelmien tavoitteita elinvoimaisesta kyläympäristöstä sekä asukkaiden viihtyvyyden lisäämisestä.

2. Yleisten kriteerien täytyminen

Hanke toteutti Alueellisen maaseutuohjelman toimintalinjaa (maaseutuyhteisöjen kehittäminen) toimenpidettä (n) maaseudun elinkeinojen ja maaseudun väestön peruspalveluiden turvaamisesta järjestämällä kyläkohtainen jätevesien käsittely ja sitä kautta edesauttamalla ympäristön tilaa ja vesiensuojelua.

Hanketta voitiin pitää keskikokoisena vesihuoltohankkeena, koska kysessä oli kunnallinen neljän kylän jätevesien käsittelyä koskeva vesihuoltohanke. Hanke ei ollut millään tavalla hakijalle velvoitteellista, vaan pikemminkin kädenojennus alueen asukkaita, maatiloja ja yrityksiä kohden. Hankkeen avulla saatiin kyläkohtaiset jätevesien käsittely järjestettyä ympäristönsuojelullisesti ja taloudellisesti parhaimmalla tavalla sekä kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Mikäli kylien jätevedet käsiteltäisiin kiinteistökohtaisesti, nousisivat kustannukset huomattavasti korkeammiksi ja lisäksi jätevesien käsittelyjärjestelmä olisi uusittava ainakin osittain maasuodattimien osalta 10-15 vuoden päästä. Hanke mahdollistaa monipuolisen elinkeinotoiminnan kehittämisen alueen kylissä.

Lisäksi tiedotuksen ja jätevesineuvonnan ansiosta kasvava ympäristövastuullisuus- ja tietoisuus aktivoi maaseudun asukkaita oman elinympäristönsä omaehtoiseen kehittämiseen.

Jätevesijärjestelmään liittyvillä oli kaikilla sama liittymämaksu. Liittymäsopimukset tehtiin kirjallisesti ennen töiden aloittamista.

Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy allekirjoitti ja hyväksyi sijoitussopimukset yhdessä maanomistajien kanssa ennen töiden aloittamista ja haki teiden ja vesistöjen alitusluvat.

3. Hankealueen kuvaus

Hankkeen alueella oli neljä kylää; Koskenranta, Laakkola-Mäntyperä, Leskelä ja Iisalmentien varsi-Kortteisen teollisuusalue. Kylät sijaitsivat Lamujoen varrella. Kylien yleisluonne oli hyvin maaseutumainen, jokivarsipeltoineen. Lamujoki oli maankuulu rapuvesistö, ravun pyynti oli mittavaa vesistön varrella sekä taloudellinen merkitys huomattava. Joelle myytiin satoja ravustuslupia vuosittain. Joessa oli myös jalokaloja;

taimenta ja harjasta. Lamujoki kuului Siikajoen vesistöalueeseen. Vesistössä oli paikoin nähtävänä rehevöitymistä. Laakkola-Mäntyperän alueella osa kiinteistöistä ottaa oman talousvetensä kaivoistaan.

Alue	asukkaita (hlöä)	loma-asuntoja (kpl)	maatiloja (kpl)	muita yrityksiä (kpl)
Koskenranta	125	-	1	1

Alue	asukkaita (hlöä)	loma-asuntoja (kpl)	maatiloja (kpl)	muita yrityksiä (kpl)
Laakkola-Mäntyperä	90	-	4	0

Alue	asukkaita (hlöä)	loma-asuntoja (kpl)	maatiloja (kpl)	muita yrityksiä (kpl)
Leskelä	145	-	2	2

Alue	asukkaita (hlöä)	loma-asuntoja (kpl)	maatiloja (kpl)	muita yrityksiä (kpl)
Iisalmentien varsi-Kortteisen teollisuusalue	65	-	2	4

Uuden asetuksen mukaisia jätevesijärjestelmiä oli alueella vain vuoden 1995 jälkeen tehdyissä kiinteistöissä ja niistäkin osa puutteellisesti toimivia ja uudistuksen tarpeessa olevia. Kokonaiskiinteistömäärästä asetuksen mukaisen järjestelmiä lienee alle 2 %. Asiaa ei ole erikseen tutkittu.

4. Hankkeen tavoitteet

Laadulliset tavoitteet:

- kylien jätevesien käsittelyn tehostaminen
- paikallisten yritysten, etenkin maatilojen toimintaedellytysten parantaminen
- haja- ja loma-asutuksesta ympäristöön, etenkin Lamujokeen, aiheutuvan kuormituksen vähentäminen
- asumisviihtyisyyden ja elinympäristön laadun parantaminen
- maaseudun asuttuna pitämisen tukeminen
- kiinteistöjen arvonsäilytyksen ylläpitäminen
- pohjavesialueen käytön turvaaminen
- talousjätevesienkäsittelyä koskevan asetuksen toimeenpanon edesauttaminen
- Kuormituksen perusteet; Haja-asutus alueen kuormitus voidaan siirtää siirtoviemäriä pitkin Siikalatvan Keskuspuhdistamolle, jossa jätevesi voidaan puhdistaa keskitetysti. Hankkeen kuormitus vaikutus on yhteensä seuraava kun jätevesimäärä on 700 l/d/ viisi henkilöä per talous:
 - BOD-luku 43,75 kg/d
 - P-kuorma 1,25 kg/d
 - N-kuorma 7,50 kg/d
 - Kiintoaine 62,50 kg/d

Toteutuneet suoritelmäärät:

- rakennettuja runkoviemäriä n. 7101 m
- rakennettuja jäteveden kiinteistöjen yht. pumppaamoja 11 kpl
- kiinteistökohtaisia pumppaamoja 26 kpl
- rakennettuja talohaaroja n. 2057 m.
- kiinteistön viettoviemäriä n.108 m
- vesijohtoa n. 1547 m.
- pohjavesialueella paineviemärin suojaputkea n. 799 m.
- viemäriin liittyneitä asukkaita 108 kpl, maatiloja 5 kpl

- viemäriin liittyneitä yrityksiä 2 kpl, joista puutarhayritys 1 kpl ja muita 1 kpl
- investointien työllistävyys:
 - urakoitsija 2,5 htv
 - työn johto 0,7 htv
 - sijoituslupien hankinta, suunnittelu- ja mittauskust. 0,8 htv
- projektin hallinnointi, rakentamisaikainen tarkempi suunnittelu, valvonta, alituslupien hankinta:
 - projektipäällikkö 1,0 htv
 - muu hallinnointihenkilöstö 0,2 htv (välillinen vaikutus)

5. Toteutuneet toimenpiteet

Hanke oli osa laajempaa Siikalatvan vesihuollon kehittämistä.

Tässä hankkeessa parannettiin Siikalatvan kunnan kolmen kylän vesihuoltoa johtamalla kylien jätevedet siirtoviemäriin välityksellä Siikalatvan Keskuspuhdistamolle. Tämän hankkeen rahoituksella rakennettiin tarvittava viemäriverkosto liittymiseen sekä runkoviemäreineen kylien jätevesien keräämiseksi keskuspuhdistamolle.

Hankkeessa kehitettiin talousveden jakelua, rakentamalla uusia yhdysjohtoja. Yhdysjohtojen tarkoituksena oli turvata hankkeen kylien vesihuoltoa pitkälle tulevaisuuteen. Mm. Mäntyperälle rakennetulla yhdysjohtolla, mahdollistetaan Mäntyperän vedenottamon rakentaminen. Siikalatvan Vesihuolto Oy on jo suunnitellut uuden vedenottamon Mäntyperälle.

Hankkeelle palkattiin projektipäällikkö. Rakennussuunnitelmat pohjautuivat tarkistettuun yleissuunnitelmaan/toteutussuunnitelmaan ja eritellyt kustannusarviot olivat valmiina tarkistettuun yleissuunnitelmaan/toteutussuunnitelmaan pohjautuen. Rakennustöiden aikana tuli muutoksia putkilinjaukseen ja hankealueeseen.

Toimenpiteiden toteuttajana ja rakennuttajana toimi Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy. Hankkeessa saatiin kustannussäästöjä kun suunnittelu tehtiin omanatyönä, koska hankeajan jatkuessa ja hankealueen muuttuessa, oli suunnittelu työlle tarvetta lähes koko hankeajan. Viemärdointityö toteutettiin työurakkana ja se kilpailutettiin EU-säästösten ja valtion hankintalainsäädännön mukaisesti. Työnvalvonnasta vastasi Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy, hankkeen rakentamisaikataulu oli lyhyt, kun yhtiö sai Siikalatvan kunnan takauspäättökselle lainvoiman 20.6.2015, kaivuutyöt aloitettiin. Hankkeen toteutusajaksi oli 1.11.2010 - 1.11.2013 välisenä aikana. Hankkeeseen saatiin jatko-aikaa 31.12.2014.

Rakentaminen toteutettiin 4.6.2014-15.11.2014 välisenä aikana

6. Tiedotus

Hankkeen tiedotus hoidettiin rahoittajan ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti.

Hankkeesta oli tiedotettu; projektipäällikkö jakoi tiedotteen liittymähintoihin hankkeesta hankealueelle 10/2011. Pro Agrian järjestämässä yleisötilaisuudessa Leskelässä, 2.11.2011. Yhtiön omat yleisötilaisuudet järjestettiin Laakkolassa, 29.11.2011, Leskelässä, 1.12.2011 ja Pulkkilan kylällä, 8.12.2011. Hankkeesta tiedotettu; Siikajokilaakso, juttu 29.11.2011, tiedote yleisötilaisuudesta 29.11.2011, juttu 22.3.2012.

Kuntatiedote, 16.12.2010, 20.5.2011, 24.2.2012.

Vuoden 2012 loppupuoliskolla hankkeesta on tiedotettu seuraavasti:

Siikajokilaaksossa: 5.4.2012 ilmoitus yleisötilaisuudesta 12.4.2012 kunnan Pulkkilan toimistolla, lehtijuttu hankkeesta 18.12.2012.

Kuntatiedotteessa: 27.4.2012, 20.11.2012.

Hankkeesta tiedotettiin postilaatikkojaketulla v. 2012 12.3.2012, 14.5.2012, 6.11.2012 ja 7.11.2014 hankealueelle.

Hanketta tiedotettiin kuntatiedotteessa useasti ja myös laadittu liittymis- ja sijoitussopimuksia v. 2013-v.2014 aikana.

Yhtiön kotisivuilla oli hankkeesta tietoa liittymishintoineen, www.siikalatvankeskuspuhdistamo.fi.

7. Kohderyhmä

Kohderyhmänä olivat hankealueen vakituiset ja loma-asukkaat sekä maatilat ja muut elinkeinojen harjoittajat. Hankkeesta hyötyivät myös Siikalatvan kunta, Siikalatvan Vesihuolto Oy, kylien kylätoimikunnat sekä maa- ja vesirakennusurakoitsijat.

8. Hankkeen vastuu- ja yhteistyötahot

Rahoituksen hakijana oli Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy ja kirjanpitäjänä toimi Rantsilan tilitoimisto. Yhtiö haki rahoitusta tarkistettuun hankealueeseen yht. 323 853,00 €.

Investointitöiden toteuttajana ja rakennuttajana toimi Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy, joka vastasi investointeihin liittyvien töiden suunnittelusta, toteuttamisesta, kilpailuttamisesta ja toteuttamiseen liittyvien kustannusten hyväksyttävyydestä.

Muita yhteistyötahoja olivat kylätoimikunnat.

Hankkeen toteuttamista ohjasi hankkeelle valittava ohjausryhmä. Ohjausryhmä koostui kunnan, ympäristökeskuksen sekä rahoittajien edustajista.

Hankkeen ohjausryhmän kokoonpano;

- ELY:n edustajat: Pirjo Onkalo, Kukka Kukkonen ja Aarne Miettunen
- Siikalatvan kunta: tekninen ja kehitysjohtaja Aimo Lehmikangas ja rak.tarkastaja Keijo Vähä liittyi 1.1.2014
- Siikalatvan Ympäristöpalvelut: Antero Autio, liittyi ryhmään 17.11.2011 ja irtisanoutui 31.12.2013
- Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy: n toimitusjohtaja Pertti Häikiö, hallituksen pj. Kauko Lumiaho ja hallituksen jäsen Markku Ervasti
- Kylien edustaja Ilmari Ojakoski Piippolasta liittyi 20.4.2013

9. Hankkeen tulokset

- paikallisten yritysten toimintaedellytysten parantuminen
- asumisviihtyisyyden ja elinympäristön laadun parantuminen
- maaseudun asuttuna pitäminen
- haja- ja loma-asutuksesta ympäristöön, etenkin Lamujokeen, aiheutuvan kuormituksen väheneminen
- kylien vesihuollon parantaminen ja pohjavesialueen turvaaminen
- kiinteistöjen arvonsäilytyksen ylläpitäminen
- talousjätevesienkäsittelyä koskevan asetuksen toimeenpanon edesauttaminen

Hanke palveli erityisesti maatalojen ja maatilamatkailuyritysten toimintaedellytyksiä. Hankkeen tuloksena saatiin 5 maatilaa, puutarhayritys (6 työntek.) sekä 2 muuta yritystä (yht. 6 työntek.) liittymään viemäriin.

Jätevesistä ympäristöön aiheutuvan kuormituksen ja hygieenisen haitan väheneminen vaikuttivat myönteisesti asukkaiden viihtyvyyteen ja parhaassa tapauksessa myös rantakiinteistöjen arvoon. Kunnossa oleva jätevesihuolto edesauttoi kylien ja asutusryhmien pitämistä asuttuina ja houkutteli alueelle myös uusia asukkaita. Myönteisten kuormitusvaikutusten myötä alueen vesistöjen käyttömahdollisuudet virkistykseen, kalastukseen sekä matkailuun paranevat. Yksittäisen kiinteistön kohdalla asetuksen mukainen jätevesienkäsittelyjärjestelmä nosti osaltaan kiinteistön jälleenmyyntiarvoa.

Hankkeen myötä alueen asukkaiden ympäristövastuullisuus ja – tietoisuus kasvoivat. Hankealueella oli jo järjestetty tiedotustilaisuuksia viemärointiasioista. Hankkeella oli tuntuva kannatus kylillä.

Hanke tuki ja edesauttoi uuden talousjätevesienkäsittelyä koskevan asetuksen toimeenpanoa. Hankkeen avulla alueen jätevesien käsittely saatiin kuntoon eikä asukkaiden tarvitse jälkikäteen saattaa kiinteistöjensä jätevesien käsittelyä asetuksen vaatimusten mukaiseen tasoon.

10. Kirjanpito

Hankkeen kirjanpito hoidettiin Rantsilan tilitoimiston toimesta. Hankkeesta pidettiin erillistä kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla, jolloin hankkeeseen liittyvät menot oli helppo todentaa rahoittajalle maksatushakemusten yhteydessä.

11. Hankkeen aikataulu

Toteutunut hankeaikataulu:

Hankkeen kesto oli 38,0 kuukautta 1.11.2010 – 31.12.2014 välisenä aikana. Hankkeen projektipäällikkö aloitti osa-aikaisen työnsä Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy:n palveluksessa välittömästi hankkeen käynnistyttyä.

Vuosi 2010:	ajankohta
1. hankkeen aloituskokous	26.11.2010
2. tiedottamista hankkeesta ja runkolinjojen tarkentava suunnittelu	11-12/2010
Vuosi 2011:	
1. tiedottamista hankkeesta ja runkolinjojen tarkentavaa suunnittelua	1-10/2011
2. maksatushakemuksen jättäminen ELY-keskukseen ajalta 23.02.2009-5.10.2011	24.10.2011
3. maksatushakemusta koskeva kokous	24.11.2011
4. tiedottamista hankkeesta yleisötilaisuuksia ynm.	10-12/2011
Vuosi 2012:	
1. ohjausryhmän kokous 1	26.1.2012
2. ensimmäinen seurantaraportti	26.1.2012
3. ohjausryhmän kokous 2	13.8.2012
4. tiedottamista hankkeesta,	1-12/2012
5. päätös hakemukseen 1,24.10.2011, 9978,70 € , ajalta 23.02.2009-05.10.2011	17.12.2012
6. maksatus hakemus 2 ja päätös, 05.11.2012, 5288,88 € , ajalta 06.10-2011-05.10.2012	17.12.2012
Vuosi 2013:	
1. ohjausryhmän kokous nro 3	19.2.2013
2. toinen seurantaraportti	4.1.2013
3. toinen vuosiraportti	4.1.2013
4. ohjausryhmän kokous nro 4	28.8.2013
5. maksatushakemus 3, ajalta 6.10.2012-1.10.2013	21.10.2013
5. ohjausryhmän kokous nro 5	30.10.2013
6. liittymissopimuksien, maanomistajien sopimuksien laadintaa ja tiedottaminen hankkeesta	1-12/2013
Vuosi 2014:	
1. kolmas seurantaraportti	2.1.2014
2. ohjausryhmän kokous nro 6	14.1.2014
3. päätös hakemukseen nro 3, 2644,44 €	30.10.2014
4. liittymissopimuksien, maanomistajien sopimuksien laadintaa ja tiedottaminen hankkeesta	1-5/2014
5. kolmas vuosiraportti	10.3.2014

6.ohjausryhmän kokous nro 7	9.4.2014
7. urakoiden ja toimitusten kilpailutus	4-5/2014
8. rakentaminen alkaa	6/2014
9.ohjausryhmän kokous nro 8	5.8/2014
10. neljäs maksatushakemus	9/2014
11. rakentaminen päättyy	11/2014
Vuosi 2015:	
1. neljäs seurantaraportti	1/2015
2. ohjausryhmän kokous nro 9	2/2015
3. maksuliikenne päättyy, 5. maksuhakemus	2/2015
4. hanke päättyy, loppuraportointi	4/2015

12. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hyväksytyt kokonaiskustannukset ja rahoitus ovat 306 695,95 €, rahoituksesta 50 % vastaa tuen saaja itse.

12.1 Hankkeen toteutuneet kustannukset

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset ovat 393 188,03 euroa. Kustannukset ylittyivät lähinnä hankealueen muutoksien vuoksi. Ylimenevistä kustannuksista on vastannut hankkeen toteuttaja.

12.2 Hankkeen yhteenveto

Hanketta lähdettiin toteuttamaan mm. haja-asutusalueiden jäteveden käsittelystä annetun asetuksen toteuttamisen vaatimusten täyttämiseksi alueilla, joilla voidaan hyödyntää Siikalatvan kunnan alueelle rakennettua siirtoviemäriä. Hankkeen loppuvaiheessa haastetta lisäsi viemäriin liittymisessä mm. valtiohallan edustajien kannatot, että siirtymäaikaa jatkettaisiin tai koko asetus mahdollisesti kumotaan. Jätevesiasetukseen tuli 26.3.2015 kaksi vuotta jatkoaikaa aina 15.3.2017 asti.

Hankkeen tuloksena saatiin kylien jätevesien käsittely saatettua nykyisiä vaatimuksia vastaavaan kuntoon ja sitä kautta kehitettiin kylien ja alueella toimivien yritysten toimintaedellytyksiä. Haja-asutuksesta aiheutuvaa kuormitusta vähennettiin liittämällä kylät Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy:n siirtoviemäriverkostoon. Viemäröintiin liittäminen oli sekä ympäristönsuojelullisesti että taloudellisesti edullisin vaihtoehto riittävän ja keskitetyn jätevesien käsittelyn järjestämiseksi.

Hankkeen tuloksena saatiin 37 liittujää liittymään viemäriverkostoon, potentiaalisia liittyjä on 17 kpl ja siten järjestetyn ja valvotun jätevesien käsittelyn piiriin. Ne ovat vakituisia talouksia. Jätevesien käsittelyn järjestäminen luo edellytyksiä kiinteistöjen arvon säilymiseksi ja kylän vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Alueelle on helppo muuttaa, kun jätevesien käsittely on järjestetty kestävästi kehityksen mukaisesti. Rakentamispaine osassa kyllistä on merkittävä, sillä alue on luonnonkaunista ja rauhallista asuinseutua.

Rantsilassa 27.3.2015

Pertti Häikiö
Projektipäällikkö

Kauko Lumiaho
Hallituksen puheenjohtaja